

**GERİ GÖNDERME MERKEZLERİ
KABUL VE BARINMA MERKEZLERİ
HAVAALANI TRANSİT GEÇİŞ ALANLARI
REHBERİ**

İÇİNDEKİLER

Giriş	1
Geri Gönderme Merkezleri	3
Türkiye’de Yer Alan Geri Gönderme Merkezleri	4
Kabul ve Barınma Merkezleri	5
Havalimanı Transit Geçiş Alanları	5
Türkiye’de Bulunan Havalimanı Transit Geçiş Alanları	7
Çeşitli Temel Kavramlar	9
Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu/Ulusal Önleme Mekanizması	13
Haklarınızı Biliyor Musunuz?	18
Haklarınız ile İlgili İletişim Kurulabilecek Numaralar	21
Kaynakça	23

GİRİŞ

Devletler, genel olarak göçün kontrol altına alınması amacıyla ve belirli şartlara tabi olmak kaydıyla yaygın bir şekilde idari gözetim tedbirine başvurmaktadır. İdari gözetim kavramı yabancıların kamu düzeni ve milli güvenlik açısından risk oluşturabilecekleri gerekçesiyle, ülkeye girişlerine ve ülkeden çıkışlarına ilişkin belirsizlik giderilene kadar devletler tarafından alıkonulması olarak tanımlanabilir.¹ Bu uygulama, **geri gönderme merkezleri, kabul ve barınma merkezleri ve havalimanına kabul edilemeyen yolcu alanları** gibi farklı alıkonulma yerlerinde yürütülmektedir.

İdari gözetim, özellikle salt idari bir kararla bireylerin özgürlüğünden alıkonulması nedeniyle eleştirilen bir uygulamadır. Bu sebeple idari gözetim uygulamalarının sıkı bir kurallar bütününe uygun olarak yürütülmesi gerekmektedir. 4/4/2013 tarihli ve 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu (YUKK) ile idari gözetim kavramına hukuki bir zemin kazandırılmıştır.² YUKK ile birlikte, daha önce dağınık mevzuat hükümleriyle yürütülen yabancılara ilişkin alıkonulma uygulamaları bütüncül bir sisteme kavuşturulmuş; idari

1 Eroğlu, E., Yılmaz, E., “İdari gözetim ve idari gözetime alternatif tedbirlerin hukuki rejimi: Görev sorunları ve esasa ilişkin yargısal yaklaşımlar”, Uyuşmazlık Yargısı (1), 1-44, 2025.

2 Aktaş, M., “Geri Gönderme Merkezlerinde Uygulanan İdari Gözetimin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin “Özgürlük ve Güvenlik Hakkı” Başlıklı 5. Maddesi Perspektifinden Değerlendirilmesi”, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Dergisi (2), 61-78, s.63-64, 2019.

gözetimin koşulları, süresi ve usulleri ayrıntılı şekilde düzenlenmiştir. İdari gözetim ulusal hukukun yanı sıra uluslararası insan hakları standartları çerçevesinde de sıkı koşullara tabidir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), özgürlüğün idari yollarla kısıtlanmasının ancak kanunla öngörülen, meşru bir amaç taşıyan ve keyfiliğe karşı yeterli güvenceler sunan durumlarda mümkün olabileceğini vurgulamaktadır.³ Benzer şekilde Birleşmiş Milletler Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme’de de özgürlükten yoksun bırakmanın hukuka uygunluk, gereklilik ve orantılılık ilkelerine bağlı olması gerektiği belirtilmektedir. Türkiye’de idari gözetim altındaki kişilere avukata erişim, yargısal başvuru, sağlık hizmeti, aile ile iletişim ve özel ihtiyaç sahipleri için ek koruma mekanizmaları gibi hizmetler yasal olarak tanınmıştır.

Bu rehber kapsamında, idari gözetim tedbirinin uygulandığı yerler olan geri gönderme merkezleri, kabul ve barınma merkezleri ve havalimanı transit geçiş alanlarında idari gözetimin işleyişi, buralarda bulunan kişilerin hakları ve Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu’nun (TİHEK) Ulusal Önleme Mekanizması olarak rolü ortaya konmaya çalışılacaktır.

3 Abdolkhani ve Karimnia v.Türkiye, para. 130.

Geri Gönderme Merkezleri

Hakkında sınır dışı etme kararı alınan yabancılardan, kaçma ve kaybolma riski bulunan, Türkiye'ye giriş veya çıkış kurallarını ihlal eden, sahte ya da asılsız belge kullanan, kabul edilebilir bir mazereti olmaksızın Türkiye'den çıkmaları için tanınan sürede çıkmayan, kamu düzeni, kamu güvenliği veya kamu sağlığı açısından tehdit oluşturanlar hakkında verilen idari gözetim kararı neticesinde kişilerin tutulduğu yere **“geri gönderme merkezi”** adı verilmektedir.

YUKK'un 59'uncu maddesinde geri gönderme merkezlerinde sağlanacak hizmetler şu şekilde sıralanmıştır:

- Yabancı tarafından bedeli karşılanamayan acil ve temel sağlık hizmetleri ücretsiz verilir,
- Yabancıya; yakınlarına, notere, yasal temsilciye ve avukata erişme ve bunlarla görüşme yapabilme, ayrıca telefon hizmetlerine erişme imkânı sağlanır,
- Yabancıya; ziyaretçileri, vatandaşı olduğu ülke konsolosluk yetkilisi, Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği görevlisiyle görüşebilme imkânı sağlanır,
- Çocukların yüksek yararları gözetilir, aileler ayrı yerlerde barındırılır,
- Çocukların eğitim ve öğretimden yararlandırılmaları hususunda Millî Eğitim Bakanlığınca gerekli tedbirler alınır.

Türkiye’de Yer Alan Geri Gönderme Merkezleri

Ülkemizde toplam kapasitesi 18.780 kişi olmak üzere **32 Geri Gönderme Merkezi** bulunmaktadır.⁴ Adana, Ağrı, Ankara, Antalya, Aydın, Balıkesir, Bayburt, Bursa, Çanakkale, Çankırı, Edirne, Erzurum (Erzurum-1, Erzurum-2), Gaziantep, İstanbul (Binkılıç, Çatalca, Tuzla, Arnavutköy), İzmir, Kayseri, Kırklareli, Kocaeli, Kütahya, Malatya (Malatya-1, Malatya-2), Muğla, Niğde, Şanlıurfa ve Van illerinde yer alan 29 geri gönderme merkezine ek olarak Iğdır, Arnavutköy (Arnavutköy Geçici GGM-1, Arnavutköy Geçici GGM-2) olmak üzere 3 geçici geri gönderme merkezi bulunmaktadır.⁵

4 Göç İdaresi Başkanlığı, Kurumsal İnternet Sitesi, <https://www.goc.gov.tr/> (E.T.: 13.11.2025)

5 <https://www.goc.gov.tr/geri-gonderme-merkezleri-iletisim> (E.T.: 13.11.2025)

Kabul ve Barınma Merkezleri

Başvuru sahibi veya uluslararası koruma statü sahiplerinin ülkeye ilk girişlerinde temel insanî ihtiyaçlarının karşılandığı ve barınmalarının sağlandığı merkezler **Kabul ve Barınma Merkezleridir**.⁶

Kabul ve barınma merkezleri YUKK'un 95'inci maddesinde düzenleme altına alınmıştır. Bahsi geçen maddeye göre başvuru sahibi veya uluslararası koruma statüsüne sahip kişinin barınma ihtiyaçlarını kendisinin karşılaması esastır. Ancak bu kişilerin barınma, iaşe, sağlık, sosyal ve diğer ihtiyaçlarının karşılanacağı kabul ve barınma merkezleri kurulabileceği belirtilmiştir. Bu merkezlerde özel ihtiyaç sahiplerinin barındırılmasına öncelik verileceği vurgulanmıştır.

Havalimanı Transit Geçiş Alanları

Ülkemize çeşitli ülkelerden gelen ve geçerli bir vizeden yoksunluk, ülkede kalış süresinin aşılması, ülkeye girmek için gerekli olan evraklarda eksiklik ya da ülkede bulunmasında sakınca olması gibi nedenlerle Türkiye'ye girmesi ya da Türkiye'den transit geçiş yapması engellenen yolcuların geçici olarak tutuldukları uluslararası bir bölge niteliği taşımakta olan bölgeye **Havalimanı Transit Geçiş Alanı** adı verilmektedir. Kişiler burada bulundukları sürece bu alanı kendi iradeleriyle ile terk edemezler.

6 YUKK'un 3'üncü maddesine göre başvuru sahibi, uluslararası koruma talebinde bulunan ve henüz başvurusu hakkında son karar verilmemiş olan kişiyi ifade etmektedir.

YUKK'un 7'nci maddesinde kabul edilemeyen yolcuların kimler olduğu belirtilmiş, bu kişilerin Türkiye'ye girişlerine izin verilmeyeceği ve işlemleri sonuçlanıncaya kadar sınır kapılarında kendileri için belirlenen alanlarda bekletilecekleri hüküm altına alınmıştır. Yukarıda da kısaca aktarılmakla birlikte kabul edilemeyen yolcular YUKK'ta detaylı olarak şu şekilde gruplandırılmıştır:

- Pasaportu, pasaport yerine geçen belgesi, vizesi veya ikamet ya da çalışma izni olmayanlar ile bu belgeleri veya izinleri hileli yollarla edindiği veya sahte olduğu anlaşılanlar,
- Vize, vize muafiyeti veya ikamet izin süresinin bitiminden itibaren en az altmış gün süreli pasaport veya pasaport yerine geçen belgesi olmayanlar,
- 15'inci maddenin ikinci fıkrası saklı kalmak kaydıyla, vize muafiyeti kapsamında olsalar dahi 15'inci maddenin birinci fıkrasında sayılan yabancılar.⁷

Yine YUKK'un 7'nci maddesinde, söz konusu maddeye istinaden yapılan işlemlerin geri çevrilen yabancıya tebliğ edileceği belirtilmiştir. Tebligatta, yabancıların karara karşı itiraz haklarını etkin şekilde nasıl kullanabilecekleri konusunda bilgilerin ve bu süreçteki diğer yasal hak ve yükümlülüklerinin yer alması gerektiği düzenlenmiştir.

7 YUKK'un 15'inci maddesinde vize verilmeyecek yabancılar sayılmıştır.

Türkiye’de Bulunan Havalimanı Transit Geçiş Alanları

Türkiye’de

- Adana Şakirpaşa Havalimanı,
- Ankara Esenboğa Havalimanı,
- Antalya Havalimanı,
- Kayseri Havalimanı,
- Trabzon Havalimanı,
- Antalya Gazipaşa Havalimanı,
- Diyarbakır Havalimanı,
- Eskişehir Hasan Polatkan Havalimanı’nda
- İstanbul Havalimanı,
- İzmir Adnan Menderes Havalimanı,
- Milas-Bodrum Havalimanı,
- Muğla Dalaman Havalimanı,

- Sabiha Gökçen Havalimanı,
- Samsun Çarşamba Havalimanı,
- Zafer Bölgesel Havalimanı'nda

kabul edilemeyen yolcu bekleme alanları bulunmaktadır. TİHEK 2017 yılından bu yana havalimanı transit geçiş alanlarına toplamda 10 ziyaret düzenlemiştir.

Çeşitli Temel Kavramlar

İkamet izni Türkiye’de vizenin veya vize muafiyetinin tanıdığı süreden ya da doksan günden fazla kalacak yabancıların almak zorunda olduğu izni ifade etmektedir.⁸ İkamet izni başvurusu normal şartlar altında yabancıların vatandaşı olduğu veya yasal olarak bulunduğu ülkedeki konsolosluklara yapılmaktadır⁹ ancak YUKK kapsamında sayılan durumlarda başvurunun Türkiye içinden gerçekleştirilmesi mümkündür.¹⁰

Mülteci, Avrupa ülkelerinde meydana gelen olaylar nedeniyle ırkı, dini, tabiiyeti, belli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasi düşüncelerinden dolayı zulme uğrayacağından haklı sebeplerle korktuğu için vatandaşı olduğu ülkenin dışında bulunan ve bu ülkenin korumasından yararlanamayan ya da söz konusu korku nedeniyle yararlanmak istemeyen yabancıya veya bu tür olaylar sonucu önceden yaşadığı ikamet ülkesinin dışında bulunan, oraya dönemeyen veya söz konusu korku nedeniyle dönmek istemeyen vatansız kişiye statü belirleme işlemleri sonrasında verilen statüyü ifade etmektedir.¹¹

8 YUKK madde 19.

9 YUKK madde 21.

10 YUKK madde 22.

11 YUKK madde 61.

Sığınmacı, uluslararası koruma talebinde bulunmayı amaçlayan veya bu yöndeki başvurusuna ilişkin kararın verilmesini bekleyen kişi olarak tanımlanmaktadır. Sığınmacılar uluslararası koruma kapsamına dahil olmayı amaçlamaktadır. Mülteci resmi bir statü iken sığınmacı bu niteliği haiz değildir.¹²

Şartlı mülteci, Avrupa ülkeleri dışında meydana gelen olaylar sebebiyle; ırkı, dini, tabiiyeti, belli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasi düşüncelerinden dolayı zulme uğrayacağından haklı sebeplerle korktuğu için vatandaşı olduğu ülkenin dışında bulunan ve bu ülkenin korumasından yararlanamayan ya da söz konusu korku nedeniyle yararlanmak istemeyen yabancıya veya bu tür olaylar sonucu önceden yaşadığı ikamet ülkesinin dışında bulunan, oraya dönemeyen veya söz konusu korku nedeniyle dönmek istemeyen vatansız kişiye statü belirleme işlemleri sonrasında verilen statüyü ifade etmektedir.¹³

İkincil koruma, mülteci veya şartlı mülteci olarak nitelendirilemeyen, ancak menşe ülkesine veya ikamet ülkesine geri gönderildiği takdirde; ölüm cezasına mahkûm olacak veya ölüm cezası infaz edilecek, işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya muameleye maruz kalacak uluslararası veya ülke genelindeki silahlı çatışma durumlarında, ayırım gözetmeyen şiddet hareketleri nedeniyle şahsına yönelik ciddi tehditle karşılaşacak olması nedeniyle menşe

12 UNHCR, Asylum-Seekers, <https://www.unhcr.org/europe/about-unhcr/who-we-protect/asylum-seekers>

13 YUKK madde 62. (E.T.: 13.11.2025)

ülkesinin veya ikamet ülkesinin korumasından yararlanamayan veya söz konusu tehdit nedeniyle yararlanmak istemeyen yabancı ya da vatansız kişilere verilen statüyü ifade etmektedir.¹⁴

Geçici koruma, Ülkesinden ayrılmaya zorlanmış, ayrıldığı ülkeye geri dönemeyen, acil ve geçici koruma bulmak amacıyla kitlesel olarak Türkiye'nin sınırlarına gelen veya sınırları geçen yabancılara geçici koruma sağlanabilir.¹⁵

Vatansız kişi, hiçbir devlete vatandaşlık bağı ile bağlı olmayan kişileri tanımlamak için kullanılan kavramdır.¹⁶ Vatansız kişiler YUKK'ta sayılan ikamet izinlerinden birini almak için başvurabilmekte ve kamu düzeni veya kamu güvenliği açısından ciddi tehdit oluşturmadıkları sürece sınır dışı edilememektedirler. Ayrıca yabancılarla ilgili işlemlerde aranan karşılıklılık şartı vatansız kişiler için aranmamaktadır.¹⁷

İdari gözetime alternatif tedbir kavramı genel itibarıyla yabancıların fiziksel olarak sınırlandırılmasını içermeyen tedbirler olarak tanımlanmaktadır. Kavram insan haklarına dayalı

14 YUKK madde 63.

15 YUKK madde 91.

16 YUKK madde 3.

17 YUKK madde 51.

bir yaklaşımı esas almakta olup yabancıların temel hak ve özgürlüklerini koruma amacı taşımaktadır.¹⁸

YUKK'ta idari gözetime alternatif tedbirler aşağıdaki gibi sıralanmıştır:

- a) Belirli adreste ikamet etme
- b) Bildirimde bulunma
- c) Aile temelli geri dönüş
- ç) Geri dönüş danışmanlığı
- d) Kamu yararına hizmetlerde gönüllülük esasıyla görev alma
- e) Teminat
- f) Elektronik izleme

18 Eroğlu ve Yılmaz, 2025, s. 5.

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu/Ulusal Önleme Mekanizması

İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'na göre geri gönderme merkezleri, kabul ve barınma merkezleri ve havaalanı transit geçiş alanları birer **alikonulma yeridir**. Buna göre, TİHEK, Ulusal Önleme Mekanizması görevi kapsamında geri gönderme merkezleri ile kabul ve barınma merkezlerine ve havaalanı transit geçiş alanlarına düzenli ziyaretler gerçekleştirme yetkisine sahiptir.

TİHEK, günümüze kadar 36 geri gönderme merkezi, 7 geçici barınma merkezi ziyareti ve 10 havalimanı transit geçiş alanı ziyareti gerçekleştirmiştir. Bu alanlara gerçekleştirilen ziyaretlerde alikonulanların şartları incelenerek rapor haline getirilmiştir. Bunun yanı sıra söz konusu yerlerde bulunan özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişiler Kurumumuza başvuruda bulunma hakkına sahiptirler.

İdari Gözetim Kılavuz İlkeleri

Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR) tarafından idari gözetim ve iltica alanında çalışan kişi ve kuruluşlara yol gösterici olması amacıyla “Sığınmacıların İdari Gözetim Altına Alınmasına ve İdari Gözetim Alternatiflerine İlişkin Geçerli Kriterler ve Standartlar Hakkında Kılavuz İlkeler” isimli ilkeler oluşturulmuştur. Bu ilkeler aşağıda sıralanmaktadır.

1. İltica hakkına saygı gösterilmelidir.

Uluslararası düzenlemelere göre her bireyin zulme, ciddi insan hakları ihlallerine ve diğer ciddi zararlara karşı diğer ülkelerden iltica talep etme ve bundan faydalanma hakkı bulunmaktadır. Bu kapsamda bu hakka saygı gösterilmesi gerekmektedir.

2. Sığınmacıların, özgürlük ve güvenlik hakkı ile hareket serbestisinden diğer vatandaşlar gibi yararlanma hakkı tanınmalıdır.

İdari gözetim ile temelde kişilerin özgürlük ve güvenlik hakkı ile seyahat özgürlüğü kısıtlanmaktadır. Mültecilerin de her birey gibi bu haklara sahip olduğunun unutulmaması gerekmektedir.

3. İdari gözetim uygulaması kanun ile tanımlanmalı ve bu uygulamalar kanuna uygun biçimde gerçekleştirilmelidir.

Kişilerin keyfi olarak özgürlüklerinden mahrum bırakılmasının önlenmesi amacıyla idari gözetime ilişkin hususların kanun ile düzenlenmesi gerekmektedir.

4. İdari gözetim kararları, keyfilikten uzak bir şekilde ve kişilerin özel durumları dikkate alınarak verilmelidir.

İdari gözetim uygulanmasına ilişkin karar, yasal olarak belirtilmiş bir amaca istinaden idari

gözetimin gerekçelendirilmesi ve kararın bireysel olarak değerlendirilmesini içermelidir. Bu kapsamda;

- İdari gözetim istisnai bir önlem olup yalnızca yasal bir amaç ile gerekçelendirilerek uygulanabilir,
- İdari gözetim ancak tüm şartlar bakımından gerekli, makul ve meşru bir amaca uygun olduğunun belirlenmesi halinde uygulanabilir,
- İdari gözetim kararı verilmeden önce ve bu karar verildikten sonra idari gözetime alternatif tedbirlerin değerlendirilmesi gerekmektedir.

5. İdari gözetim uygulamaları ayrımcı nitelik taşımamalıdır.

İdari gözetim uygulamalarının uluslararası olarak tanınan ayrımcılık yasağı ilkesine uygun olarak yerine getirilmesi gerekmektedir. Bu kapsamda idari gözetim uygulamaları cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaş gibi temellere dayalı ayrımcı bir nitelik taşımamalıdır.

6. İdari gözetimin süresiz olmaması ve azami sınırlarının kanun ile belirlenmesi gerekmektedir.

Kişilerin süresiz olarak idari gözetim altına alınması uluslararası hukuka göre keyfi bir uygulamadır. Bu kapsamda idari gözetimin azami süreleri kanun ile belirlenmeli ve kişiler mümkün olan en kısa süre içerisinde serbest bırakılmalıdır.

7. İdari gözetim kararı veya idari gözetim süresini uzatma kararı usule ilişkin asgari güvencelere tabi olmalıdır.

Kişiler idari gözetim kararının nedenleri, bu karara karşı izlenecek hukuki yollar hakkında en kısa sürede bilgilendirilmelidir. Ayrıca idari gözetim kararının incelenmesi amacıyla bir yargı merciine veya başka bir bağımsız merciye iletilmesi gerekmektedir.

8. İdari gözetim koşulları insancıl ve onurlu olmalıdır.

İdari gözetim altına alınacak kişilerin kanuna uygun bir şekilde ve özel olarak idari gözetim amacıyla kurulmuş yerlerde tutulması gerekmekte ve kişilere uluslararası standartlara uygun, insan onuruna yaraşır muamelede bulunulması gerekmektedir.

9. Belirli sığınmacıların özel durumları ve ihtiyaçları dikkate alınmalıdır.

İdari gözetim kararı alınırken ve idari gözetim kararı alındıktan sonra uygulanırken belli kişi gruplarının özel durumları ve ihtiyaçlarının dikkate alınması gerekmektedir. Bu gruplar şu şekilde sıralanabilir:

- Travma ve işkence mağdurları
- Çocuklar
- Kadınlar
- İnsan ticareti mağdurları veya potansiyel insan ticareti mağdurları
- Engelliler
- Yaşlılar

10. İdari gözetim bağımsız izleme ve teftişe tabî olmalıdır.

İdari gözetim sisteminin uluslararası hukuk ilkelerine uygun olmasını sağlamak amacıyla, idari gözetim merkezlerinin bağımsız ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlarının denetim ve izlemesine açık olması, bu izleme ve denetimlerin ise düzenli olarak icra edilmesi önem arz etmektedir.

Haklarınızı Biliyor Musunuz?

- İdari gözetim kararının iç hukuk tarafından yetkilendirilmiş hukuki veya idari bir otorite tarafından alınması gerekmektedir.¹⁹ Türkiye’de bu kararı almaya yetkili idari makam valiliklerdir. İdari gözetim süresi 6 ayı aşamaz ancak ilgili mevzuatta sayılan sebeplerle bu süre en fazla 6 ay daha uzatılabilir. İdari gözetim kararının devamında zaruret olup olmadığı valilikler tarafından her ay düzenli olarak incelenir.²⁰
- İdari gözetim altında bulunan kişiler, bu kişilerin yasal temsilcileri veya avukatları idari gözetim kararı, idari gözetim süresinin uzatılması ve her ay düzenli olarak yapılan idari gözetim incelemesine ilişkin gerekçeli olarak bilgilendirilme ve bu kararlara karşı mahkemeye başvurma hakkına sahiptirler.
- İdari gözetim altında bulunan kişilerin avukata erişim hakkı bulunmakla birlikte avukatlık hizmeti ücretini karşılayamayanların adli yardımdan faydalanma hakkı da bulunmaktadır.²¹
- İdari gözetim altında tutulma bir ceza yöntemi değildir. Bu sebeple idari gözetim; gerekli, makul ve ölçülü olmalı ve idari gözetim kararı verilmeden önce idari gözetime alternatif

19 Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu, “Göçmenlerin İdari Gözetim Yerlerini İzleme Rehberi”, Hazırlayan: Doç. Dr. Meltem İneli Cığır., Ankara, 2024, s. 11.

20 YUKK madde 57.

21 YUKK madde 57.

tedbirler değerlendirmeye alınmalıdır.

- Alıkonulan kişilerin acil ve temel sağlık hizmetlerine erişim hakkı bulunmaktadır.
- Alıkonulan kişilerin akrabaları ve yakınları ile düzenli irtibata geçebilme hakkı bulunmaktadır.
- Alıkonulan kişilere yatak, duş imkânı, tuvalet ve temiz giysi gibi temel ihtiyaçlar sunulur. Kişilerin, tesisin güvenlik yönetimine uygun şekilde duşta ve tuvaletlerde mahremiyet hakları bulunur. Alıkonulan kişiler temiz havadan ve fiziksel aktivite imkânlarından yararlanırlar.
- Kişinin tesiste bulunduğu sürece inancının gereklerini yerine getirme hakkına saygı gösterilir.
- Alıkonulanların yaşlarına, sağlık durumlarına ve inançlarına uygun besin değeri yüksek yiyecekler temin edilir.
- Özel ihtiyaç sahipleri olarak sayılan refakatsiz çocuk, engelli, yaşlı, hamile, beraberinde çocuğu olan yalnız anne ya da baba veya işkence, cinsel saldırı ya da diğer ciddi psikolojik, bedensel ya da cinsel şiddete maruz kalmış kişiler, alıkonulma sürecinde ve alıkonulma merkezlerinde kişilere tanınan hakların tümünden öncelikli olarak yararlanırlar.²² Özel ihtiyaç sahipleri hakkında idari gözetime alternatif tedbirlerin öncelikli olarak uygulanması gözetilmelidir.²³

22 YUKK madde 67.

23 Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu, “Göçmenlerin İdari Gözetim Yerlerini İzleme Rehberi”, Hazırlayan: Doç. Dr. Meltem İneli Cığır., Ankara, 2024, s. 12.

Haklarınız ile İlgili İletişim Kurulabilecek Numaralar

Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR) Yardım Hattı

444 48 68

Türkiye Barolar Birliği Tercüme Destek Hattı

0312 292 59 59

Yabancılar İletişim Merkezi (YİMER)

157

KAYNAKÇA

AİHM, Abdolkhani ve Karimnia v. Türkiye kararı, para. 130.

Aktaş M., “Geri Gönderme Merkezlerinde Uygulanan İdari Gözetimin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin “Özgürlük ve Güvenlik Hakkı” Başlıklı 5. Maddesi Perspektifinden Değerlendirilmesi”, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Dergisi (2), 61-78, 2019.

Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR), Sığınmacıların İdari Gözetim Altına Alınmasına ve İdari Gözetim Alternatiflerine İlişkin Geçerli Kriterler ve Standartlar Hakkında Kılavuz İlkeler, 2012.

Eroğlu E., Yılmaz E., “İdari gözetim ve idari gözetime alternatif tedbirlerin hukuki rejimi: Görev sorunları ve esasa ilişkin yargısal yaklaşımlar”, Uyuşmazlık Yargısı (1), 1-44, 2025.

Göç İdaresi Başkanlığı resmi internet sitesi, <https://www.goc.gov.tr>

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu, “Göçmenlerin İdari Gözetim Yerlerini İzleme Rehberi”, Hazırlayan: Doç. Dr. Meltem İneli Cığır., Ankara, 2024.

UNHCR resmi internet sitesi, <https://www.unhcr.org/europe/about-unhcr/who-we-protect/asylum-seekers>

4/4/2013 tarihli ve 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu.

TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU

Mithatpaşa Cad. No: 52 Çankaya/ANKARA
Tel: +90 312 422 78 00 Faks: +90 312 422 78 99

